

ТАКСОНОМІЧНИЙ СКЛАД ДЕРЕВНИХ ВИДІВ ФЛОРИ СЕЛИЩА ВІЛЬНЕ

А.В. Кісельова¹, Я.В. Маленко²

1 - студентка природничого факультету

2 - кандидат біологічних наук, завідувач кафедри ботаніки та екології

Криворізький державний педагогічний університет

Вступ. Вивчення особливостей складу флор різного рівня, масштабу – насущне завдання, котре, незважаючи на традиційність, дозволяє здійснювати моніторинг біорізноманіття, визначати напрями, темпи, тенденції їх розвитку. Багатоспрямований таксономічний аналіз складу є невід’ємною умовою пізнання специфіки поширення тих чи інших видів на фоні географічних та екологічних умов, з’ясування потенційних можливостей видів і стану середовища, розробки заходів стабілізації, охорони, оптимізації рослинності, що сприяють максимальній реалізації її ґрунтозахисної, водоохоронної, повітряноочисної, кліматорегулюючої, протиерозійної, санітарно-гігієнічної та культурно-естетичної функцій.

Мешканцям селища Вільне важливо знати стан флори свого місця проживання, адже кількість населення поступово зростає, середовище антропоно перетворюється, деревний покрив руйнується, а систематизовані фактологічні краєзнавчі матеріали майже відсутні. Забезпечення оптимальних умов існування вимагає збереження, відновлення та охорони місцевої флори, що визначає незаперечну актуальність проведення її різноспрямованих досліджень.

Мета дослідження – визначення особливостей таксономічного складу деревних рослин флори селища Вільне Криворізького району Дніпропетровської області України.

Об'єкт та методи дослідження. Опрацювання обраної проблематики проводилося з використанням загальноприйнятих, загальновизнаних загальнонаукових та геоботанічних методів, а саме: аналіз, синтез, порівняння, класифікація, таксонування, геоботанічний опис, спостереження.

Результати та їх обговорення. Район дослідження охоплював територію селища Вільне, що розташоване на березі Карачунівського водосховища, водами якого була затоплена стара частина села (радгоспу «Червоний шахтар»). Його площа разом із селищем «Радгоспне» - 4942,7 га. Загальна кількість вулиць становить 43 та 3 провулки завширшки 5 метрів, довжиною від 500м до 1 км. Загальна кількість будинків 1131, з яких 20 багатоповерхових. Сучасне Вільне – це мала батьківщина майже 2500 мешканців. У селищі виробляють та реалізують продукцію рільництва (в середньому 1300-1500 т зерна, 200 т насіння соняшнику), працюють ферми, які спеціалізуються на вирощуванні племмолодняка великої рогатої худоби червоної степової породи та свиней. У селищі наявний сад фруктових дерев, який нажаль протягом останніх років не доглядається, парк у центральній частині села та хвойний ліс, розташований на мальовничому березі р. Інгулець.

Дослідження деревного покриву селища Вільне дозволили зареєструвати 35 видів рослин, що є представниками 19 родів та 10 родин. Значно переважають у кількісному відношенні представники родини Розові (*Rosaceae*), які налічують 11 видів (31,32% від загальної кількості деревних видів) (яблуня лісова (*Malus sylvestris* Mill.), яблуня домашня (*Malus domestica* Borkh.), яблуня рання (*Malus praecox* (Pall.) Borkh.), груша звичайна (*Pyrus communis* L.), горобина звичайна (*Sorbus aucuparia* L.), черешня звичайна (*Cerasus avium* (L.) Moench.), вишня звичайна (*Cerasus vulgaris* Mill.), алича (слива) розлога (*Prunus divaricata* Ledeb.), абрикос звичайний (*Armeniaca vulgaris* Lam.), слива домашня (*Prunus domestica* L.), мигдаль звичайний (*Amygdalus communis* L.)). 4 види (11,42%) належать до родини Маслинові (*Oleaceae*), 4 види (11,42%) – до родини Березові (*Betulaceae*), 4 види (11,42%) – до родини Вербові (*Salicaceae*), 3 види (8,57%) – до родини Соснові (*Pinaceae*). 2 видами (кожна відповідно по 5,71%

таксономічного спектру дерев селища) наведені родини Букові (*Fagaceae*), Бобові (*Fabaceae*), Липові (*Tiliaceae*), Кленові (*Aceraceae*). Родина Горіхові (*Juglandaceae*) представлена 1 видом (2,85%) (таблиця 1).

Таблиця 1

Таксономічний спектр деревної флори селища Вільне

№	Родини	Кількість			
		видів		родів	
		абс.	%	абс.	%
1	Rosaceae	11	31,42	4	21,05
2	Oleaceae	4	11,42	2	10,52
3	Betulaceae	4	11,42	3	15,78
4	Salicaceae	4	11,42	2	10,52
5	Pinaceae	3	8,57	2	10,52
6	Fagaceae	2	5,71	1	5,26
7	Fabaceae	2	5,71	2	10,52
8	Tiliaceae	2	5,71	1	5,26
9	Aceraceae	2	5,71	1	5,26
10	Juglandaceae	1	2,85	1	5,26
Усього		35	100,00	19	100,00

Більшість видів зареєстрованих дерев (32 види, 91,43% від загальної кількості видів), належить до класу Дводольні (*Magnoliopsida*) відділу Покритонасінні (*Magnoliophyta*). 3 види (8,57%) 2 родів (10,52%) – представники класу Соснововидні (*Pinopsia*) відділу Голонасінні (*Pinophyta*).

Оцінка господарського значення дерев флори селища Вільне свідчить, що всі рослини мають корисні властивості, а саме: 31 вид (88,57% від загальної кількості видів) є декоративними рослинами; 24 види (68,57%) – лікарськими, 20 видів (57,14%) – медичні, 19 видів (54,28%) – ефіроолійні, 13 видів (37,14%) – вітамінні, 13 видів (37,14%) – харчові, 10 видів (28,57%) – олійні, 9 видів (25,71%) – кормові, 4 види (11,41%) – дубильні, 3 види (8,57%) – технічні, 3 види (8,57%) – жиросолійні, 1 вид (2,85%) – фарбувальні.

Висновки. В результаті обстеження території селища Вільне Криворізького району Дніпропетровської області України виявлено 35 видів дерев, що належать до 19 родів та 10 родин. Переважають рослини класу Дводольні відділу Покритонасінні. Оцінка корисних

Мета дослідження – визначення особливостей таксономічного складу рослинних видів селища Вішне Криворізького району властивостей визначених видів свідчить про широкі можливості їх багатocільового застосування у господарській діяльності. Майже повна відсутність системних досліджень, наявного сучасного списку рослинних видів селища обумовлює нагальну потребу подальших деталізованих та різноспрямованих досліджень флори з метою систематизації та охорони рослин та їхніх угруповань та використання отриманих даних для адміністративного планування заходів її оптимізації та збереження різноманіття.